

Sosiaali- ja terveysministeriö
Kirjaamo
PL 33
00023 VALTIONEUVOSTO

ASIA   **Lausunto / luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain 2 luvun 3 §:n muuttamisesta**

Viite   **Lausuntopyyntö STM004:00/2010**

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Lääkäripalveluyritykset ry:n (LPY) lausuntoa sairausvakuutuslain 2 luvun 3 §:n muuttamista koskevasta lakiesityksestä. Lausunnolla oleva lakiesitys pohjautuu asiaa selvittäneen STM:n työryhmän muistioon, josta LPY jätti lausuntonsa 31.3.2009.

Esitettyä lakimuutosta valmistelleen työryhmän toimeksiantona oli selvittää, miten Vanhasen II hallituksen ohjelmaan kirjattu tavoite julkisten tilojen käytön tehostamisesta terveydenhuollossa voidaan toteuttaa. Työryhmän tavoitteena oli selvittää julkisen ja yksityisen terveydenhuollon kannalta tarkoituksenmukaisin tapa toteuttaa uudistus, joka mahdollistaa sairausvakuutuskorvaukset myös julkisissa tiloissa tapahtuvasta yksityisestä terveydenhuollosta, sekä valmistella ehdotukset tarvittaviksi lainsäädäntömuutoksiksi uudistuksen toteuttamiseksi.

Työryhmä päätyi muistiossaan esittämään, että tavoiteltu uudistus toteutettaisiin poistamalla sairausvakuutuslain 2 luvun 3 §:n 3 kohdassa säädetty rajoitus kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon tiloissa tapahtuvan yksityisen terveydenhuollon korvaamisesta.

LPY:n näkemys lakiesityksen perusteluista

Lääkäripalveluyritykset ry:n mielestä Vanhasen II hallituksen ohjelmassa mainittu tavoite tehostaa julkisten tilojen ja investointien käyttöä on hyvä ja kannatettava. Työryhmälle asetettu toimeksianto ja tehtävä ovat valitettavasti rajanneet liikaa asiantuntijaryhmän työtä. Laki-teknisesti tavoitteen toteuttaminen on mahdollista niin kuin työryhmä esittää. Käytännössä asia ei ole kuitenkaan yksinkertainen.

Työryhmäkin on muistiossaan esittänyt lukuisia rajoituksia ja ehtoja sairausvakuutuksen myöntämiselle julkisissa tiloissa tapahtuvasta terveystalvasta. Myös tilojen vuokraamiselle on jouduttu asettamaan ehtoja, jotta ko. toiminta ei aiheuttaisi kilpailuvääristymiä ja vaaran-

taisi hoitotakuun toteuttamista. Näiden rajausten ja ehtojen toteuttaminen jää lakiesityksessä pitkälti vuokranantajan vastuulle.

Lakiesityksen perusteluista käy ilmi se, mihin lakimuutoksella tosiasiaa pyritään. LPY:n mielestä lakiesityksen painopiste vaikuttaa olevan enemmän henkilöstöpoliittinen kuin alkupe räisen tavoitteen mukainen. Lakimuutoksella pyritään sitouttamaan lääkäreitä julkisen sektorin työhön antamalla heille oikeus harjoittaa elinkeinotoimintaa julkisen sektorin työnantajan tiloissa ja laitteilla. Oikean korvaustason asettaminen elinkeinotoiminnassa käytettäville tiloille, laitteille ja tukipalveluille on vähintäänkin haastavaa, kuten työryhmä muistiossaan on todennut. LPY:n mielestä on perusteltu syy epäillä, että esitetty mahdollisuus aiheuttaa vakavia kilpailuvääristymiä terveysalan palvelumarkkinoille.

Kahden rahoitusjärjestelmän sekoittuminen

Toteutuessaan lakiesitys sekoittaa toisiinsa kaksi erillistä terveydenhuollon rahoitusjärjestelmää. Sairausvakuutus on vaihtoehtoinen ja verorahoitteista palvelujärjestelmää täydentävä järjestelmä, jonka tavoitteena on mahdollistaa kansalaisille yksityisten terveyspalvelujen hankkiminen. Sairausvakuutusjärjestelmän kautta tuetaan palvelujen käyttäjää, ei palvelujen tuottajaa, kuten usein väärin ymmärretään. Sairausvakuutuksen rahoittamiseen osallistuvat valtio ja työntekijät tasaosuuksin. Jos julkisissa tiloissa tuotettavien terveyspalvelujen rahoittamiseen käytetään sairausvakuutusta, silloin rahoitetaan kyseisen terveyspalvelun tuotantoa valtion toimesta kahta kautta.

Kilpailuvääristymien syntyminen

Jotta julkisten tilojen hyödyntäminen yksityisten toimijoiden palvelutuotannossa ei aiheuttaisi kilpailuvääristymiä, tulee toimitilojen käytöstä periä vuokralaiselta kaikki ne kustannukset, jotka tilojen käytöstä aiheutuvat. Tällaisia kustannuksia ovat muun muassa tilojen, laitteiden ja materiaalien hankkimisesta ja käyttämisestä aiheutuvat kulut sekä vakuutukset. Vuokralaisen tulee myös itse järjestää kaikki tarvittavat tukipalvelut sekä oma potilasrekisterinsä. Näiden velvoitteiden jälkeen tilojen vuokraaminen ei enää ole kovinkaan houkutteleva vaihtoehto.

”Ylivuotoa” julkiselta sektorilta yksityiselle

Esitetty lakimuutos saattaa aiheuttaa tarpeetonta asiakkuuksien ja epätarkoituksenmukaista kustannusten siirtymää terveydenhuollon rahoitusjärjestelmien välillä. Lakiesityksestä ei käy selville, miten esimerkiksi terveyspalveluihin liittyvä diagnostiikka tulitaisiin järjestämään; toteutettaisiinko se julkisen sektorin päivityönä?

Mahdollinen asiakkuuksien ja palvelujen siirtyminen heikentäisi entisestään sairausvakuutusjärjestelmän mahdollisuuksia tarjota kansalaisille vaihtoehtoja. Esitetyn toiminnan merkittävä laajentuminen johtaisi vääjäämättä sairausvakuutuskulujen kasvuun ja sitä kautta työntekijöiltä perittävien sairausvakuutusmaksujen nousuun.

Asiakas palvelujärjestelmän käyttäjänä

Lakiesityksen mukaan tiloja vuokrattaessa on otettava huomioon yksityisen ja julkisen terveydenhuollon rajanvedon säilyminen. Jos esitetty uudistus toteutuisi, saattaisi syntyä tilanne, jossa samassa terveyskeskuksessa toimisi kunnan palveluksessa olevia ja kunnan ostopalveluilla hankkimia sekä eri yritysten palveluksessa olevia terveydenhuollon ammattihenkilöitä. Asiakkaan on silloin vaikea hahmottaa sitä, minkä palvelujärjestelmän piirissä hän kulloinkin on.

Hoitotakuun velvoitteiden toteuttaminen

Kunnat ovat vastuussa ns. hoitotakuulainsäädännön velvoitteiden toteuttamisesta. Lakiesityksen perusteluissa on tämä huomioitu. Lakiesityksen mukaan vuokranantajan vastuulla on, että tiloja vuokrataan terveydenhuollon järjestämisen ja hoitotakuun toteutumisen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Asian huomioiminen osaltaan rajaa ja vaikeuttaa tilojen vuokraamista. Esimerkiksi pitkäaikaisten vuokrasopimusten tekeminen tulee haasteelliseksi. LPY:n mielestä on käytännössä mahdotonta näyttää toteen, toimiiko vuokranantaja tältä osin vastuullisesti.

Lakiesityksen vaikutusten arviointi

Lakiesityksen perusteluissa esitetään arvio, jonka mukaan lain tarjoamien mahdollisuuksien käyttäminen jäisi todennäköisesti alkuvaiheessa vähäiseksi. Uudistuksella saattaa olla pidemmällä aikavälillä merkittäviä vaikutuksia alan palvelumarkkinoiden ja yksityisten palveluntarjoajien toimintaan. Siksi LPY piti jo aikaisemmassa lausunnossaan perusteltuna, että uudistuksen taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset palvelumarkkinoiden toimintaan olisi huolellisesti arvioitu ennen sen toteuttamista.

Yhteenveto

Kaikkeen edellä mainittuun viitaten Lääkäripalveluyritykset ry ei pidä esitettyä sairausvakuutuslain muutosta tarkoituksenmukaisena eikä toteuttamiskelpoisena.

LPY:n mielestä esitetty uudistus aiheuttaa vääjäämättä kilpailuvääristymiä ja tulkintaongelmia sekä lisää hallinnollisia kustannuksia ja haittaa palvelumarkkinoiden kehittymistä. Uudistuksen toteuttaminen sekoittaisi kaksi terveydenhuollon rahoitusjärjestelmää ja sitä kautta johtaisi alan palvelumarkkinoiden kehittymisen kannalta epätarkoituksenmukaisiin ratkaisuihin.

Työryhmän muistiossaan esittämät rajaukset ja ehdot sairausvakuutuksen myöntämiselle julkisissa tiloissa tuotetusta yksityisestä terveyspalvelusta tekevät lain soveltamisesta erittäin haastavan – jopa mahdottoman.

LPY:n mielestä lakimuutoksen alkuperäinen tavoite julkisten tilojen tehokkaammasta käytöstä voidaan toteuttaa esitettyä huomattavasti paremmin esimerkiksi uudistamalla kannustin- ja työaikajärjestelyjä julkisessa terveydenhuollossa tai lisäämällä sellaisia julkisia hankintoja, joihin sisältyy velvoite tuottaa palvelut tilaajan tiloissa ja sen laitteita hyödyntäen.

Kunnioittaen,

Lääkäripalveluyritykset ry

Anni Vepsäläinen
Puheenjohtaja

Ismo Partanen
Toiminnanjohtaja